

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 397/2024-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Henrichom Schindlerom, advokátom, Skuteckého 33, Banská Bystrica, proti uzneseniu Správneho súdu v Bratislave sp. zn. 6Sf/27/2023 z 3. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 24. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením správneho súdu. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vrátiť vec správnemu súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 3. augusta 2023 správnemu súdu žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 101705504/2023 zo 7. júla 2023 potvrdzujúceho rozhodnutie daňového úradu, ktorý mu vyrubil rozdiel na dani z pridanej hodnoty za február 2015 v sume 106 918,28 eur. Spolu s podanou žalobou navrhol, aby jej správny súd priznal odkladný účinok, čo odôvodnil tým, že okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia mu preukázateľne hrozí závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda a že priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom. Zároveň poukázal na ekonomickú situáciu spoločnosti. Zdôraznil svoju účasť na verejnom obstarávaní s tým, že výkonom rozhodnutia mu hrozí odstúpenie od zmluvy a následná nemožnosť plniť si svoje záväzky. Uviedol, že nikdy nebol daňovým dlžníkom a všetky záväzky si plnil riadne a včas.

3. Správny súd napadnutým uznesením návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe zamietol podľa § 185 písm. a) Správneho súdneho poriadku (ďalej aj „SSP“). V odôvodnení zdôraznil výnimočný charakter priznania odkladného účinku správnej žaloby a nutnosť preukázania hrozby závažnej ujmy ako osobitnej náležitosti návrhu. Poukázal na to, že dôkazné bremeno je na sťažovateľovi, ktorý má preukázať konkrétne dôsledky zásahu do jeho práv. Sťažovateľ však neuviedol žiadne konkrétne dôvody a nepredložil ani žiadne dôkazy o tom, že okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia môže dôjsť k nenapraviteľnej ujme. Sťažovateľ nepreukázal údaje o zamestnávaní zamestnancov, vymáhanie daňového nedoplatku a začatie daňového exekučného konania. Podľa správneho súdu návrh na priznanie odkladného účinku nemôže obstáť, pokiaľ je založený len na skutočnostiach, ktoré môžu nastať len eventuálne. Nie je ním však ani samotné začatie daňového exekučného konania bez toho, aby boli naplnené podmienky podľa § 185 písm. a) SSP. Správny súd zároveň s odkazom na právne závery ústavného súdu v náleze č. k. III. ÚS 479/2017-44 z 20. septembra 2017 nepovažoval za preukázanú absenciu rozporu s verejným záujmom a poukázal na verejný záujem na včasnom a riadnom výbere daní.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Podstata sťažnostnej argumentácie spočíva v tvrdení sťažovateľa, že napadnuté uznesenie správneho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď správny súd nesprávne aplikoval § 258 v spojení s § 185 písm. a) SSP. Sťažovateľ záver správneho súdu, že nepreukázal hrozbu závažnej ujmy, považuje za rozporný s obsahom jeho návrhu, žaloby a administratívneho spisu. Podľa sťažovateľa bolo preukázané, že na odloženie výkonu rozhodnutia boli naplnené všetky zákonné požiadavky, najmä hrozba vážnych nenapraviteľných následkov. To vyplýva z jeho obratu, príjmov, daňového a odvodového zaťaženia pri porovnaní s výškou daňového nedoplatku. Tým bola preukázaná priama hrozba, keďže následky daňovej exekúcie by boli oveľa závažnejšie ako právna istota nastolená právoplatným rozhodnutím. Okamžitý výkon rozhodnutia by pre neho mal likvidačný charakter. Sťažovateľ je toho názoru, že správny súd nepriznanie odkladného účinku správnej žaloby nedostatočne odôvodnil. Zároveň poukázal na neodôvodnené rozdiely v rozhodovacej praxi správneho súdu, ktorý v obdobných právnych veciach založených na totožnom skutkovom základe priznal správnym žalobám odkladný účinok.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a preskúmal, či ústavná sťažnosť obsahuje zákonom ustanovené náležitosti a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením správneho súdu, ktorým správny súd zamietol návrh sťažovateľa na priznanie odkladného účinku jeho správnej žaloby. Sťažovateľ je toho názoru, že v danom prípade dostatočne

preukázal existenciu dôvodov na priznanie odkladného účinku, a preto považuje napadnuté uznesenie za arbitrárne a nedostatočne odôvodnené, ktoré je výsledkom nesprávneho právneho posúdenia veci.

7. Ústavný súd v prvom rade zdôrazňuje, že nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom a v zásade nemá právomoc preskúmať skutkové zistenia a právne názory všeobecných súdov, ktoré pri výklade a uplatňovaní zákonov vytvorili skutkový a právny základ ich rozhodnutí. Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by prijaté právne závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, čím by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

8. Súčasťou základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

9. Rozhodnutie o priznaní alebo nepriznaní odkladného účinku správnej žalobe podľa § 185 SSP nie je rozhodnutím vo veci samej a následky z neho plynúce nie sú konečné a nezmeniteľné, a preto možno konštatovať, že takéto rozhodnutie je zákonom konštruované ako rozhodnutie dočasnej povahy (III. ÚS 468/2018, I. ÚS 158/2020). Posúdenie splnenia podmienok na priznanie odkladného účinku správnej žaloby je zásadne vecou konajúceho správneho súdu, pričom k prieskumu reálnej existencie týchto podmienok nie je ústavný súd oprávnený. Podstatou prieskumu tohto rozhodnutia tak môže byť len obmedzený test ústavnosti, t. j. posúdenie, či má rozhodnutie o (ne)priznaní odkladného účinku zákonný podklad, či bolo vydané príslušným orgánom a taktiež či nie je prejavom svojvôle, najmä či je náležite odôvodnené (m. m. I. ÚS 346/2017).

10. Keďže aj v konaní o priznaní odkladného účinku správnej žalobe musia byť rešpektované minimálne požiadavky zodpovedajúce princípom spravodlivého procesu, resp. základnému právu na súdnu ochranu, ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zamerá na posúdenie, či správny súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil dôvody zamietnutia návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku.

11. Podľa § 185 písm. a) SSP správny súd môže, ak osobitný predpis neustanovuje inak, na návrh žalobcu a po vyjadrení žalovaného uznesením priznať správnej žalobe odkladný účinok, ak by okamžitým výkonom alebo inými právnymi následkami napadnutého rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo opatrenia orgánu verejnej správy hrozila závažná ujma, značná hospodárska škoda či finančná škoda, závažná ujma na životnom prostredí, prípadne iný vážny nenapraviteľný následok a priznanie odkladného účinku nie je v rozpore s verejným záujmom.

12. Odkladný účinok správnej žaloby upravený v § 184 až § 189 SSP má predbežný, zabezpečovací a dočasný charakter a predstavuje určitý ekvivalent neodkladných a zabezpečovacích opatrení v civilnom sporovom konaní a neodkladných a iných opatrení v civilnom mimosporovom konaní. Žalobca môže podať takýto návrh najskôr so správnu žalobou, či už ako jej súčasť, alebo samostatne, a najneskôr do konečného rozhodnutia správneho súdu. Žalobca môže podať

nový návrh na priznanie odkladného účinku, ak došlo k zmene pôvodného skutkového alebo právneho stavu.

13. Ústavný súd po oboznámení sa s dôvodmi napadnutého uznesenia a posúdení námietok sťažovateľa zastáva názor, že napadnuté uznesenie správneho súdu je z ústavnoprávneho hľadiska akceptovateľné. Správny súd sa pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa nedopustil svojvôle, pretože vychádzal zo zákonnej úpravy regulujúcej priznanie odkladného účinku správnej žalobe a v súvislosti s tým sa náležitým spôsobom zaoberal tvrdeniami sťažovateľa obsiahnutými v jeho návrhu o hrozbe vzniku ujmy, ktorú by mu malo napadnuté uznesenie žalovaného spôsobiť. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie správneho súdu nevybočilo z medzí ústavnosti tak, ako to tvrdí sťažovateľ v ústavnej sťažnosti, pričom správny súd svoje rozhodnutie zároveň dostatočne a ústavne konformne odôvodnil. Správny súd zreteľne ozrejmil, že predpokladom vyhovenia návrhu nie je len tvrdenie vzniku ujmy, ale aj jej riadne preukázanie, pričom len potenciálna ujma nepostačuje. Práve to sa sťažovateľovi nepodarilo preukázať, preto mu nebolo namietaným uznesením správneho súdu vyhovené. Sťažovateľ totiž svoj návrh nepodporil dôkazmi na preukázanie svojich obáv, z ktorých by bolo možné vyvodiť hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, ako to vyžaduje § 185 písm. a) SSP, a preto správne mu nemožno vytknúť, že sa mu sťažovateľom popísaná ujma spojená s napadnutým uznesením žalovaného javila len ako hypotetická. K námietke rozdielnosti rozhodovacej činnosti správnych súdov je nutné uviesť, že úlohou ústavného súdu nie je zjednocovať právne názory správnych súdov v otázke miery potrebnej na priznanie odkladného účinku správnej žaloby.

14. Na základe uvedeného ústavný súd považuje záver správneho súdu o nesplnení podmienok na vyhovenie návrhu sťažovateľa na priznanie odkladného účinku správnej žalobe za ústavne akceptovateľný a z ústavného hľadiska tak nenachádza priestor, aby do tohto hodnotenia správneho súdu akokoľvek zasiahol. Napadnuté uznesenie nevybočilo z medzí ústavnosti a správny súd náležite interpretoval a aplikoval príslušné ustanovenia Správneho súdneho poriadku, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodnil.

15. Ústavný súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľovi nič nebráni podať opätovný návrh na priznanie odkladného účinku správnej žalobe a relevantne súdu preukázať existenciu takých nespochybniteľných skutočností, ktoré predstavujú reálnu hrozbu závažnej ujmy či iného nenapraviteľného následku, ku ktorým by došlo okamžitým výkonom napadnutého rozhodnutia žalovaného.

16. Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil možnosť porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ústavnú sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Právna vec sťažovateľa sa týka rozhodovania správnych orgánov v daňovom konaní. V tomto smere je potrebné odkázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) týkajúcu sa aplikácie čl. 6 ods. 1 dohovoru, z ktorej vyplýva, že vylučuje jeho aplikáciu na veci daňové, argumentujúc, že tvoria súčasť jadra výsad verejnej moci (rozsudok Veľkej komory ESLP z 23. 11. 2006 vo veci Jussila proti Fínsku, č. 73053/01, bod 45, rozsudok Veľkej komory ESLP z 12. 7. 2001 vo veci Ferrazzini proti Taliansku, sťažnosť č. 44759/98, body 24 a 31). Výnimku

z tejto zásady ESLP pripúšťa len v takých daňových veciach, kde daňové konanie považuje za konanie trestné.

18. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že správne orgány vo veci sťažovateľa neuložili sankciu za porušenie právnej (zákonnej) povinnosti, ale určili samotnú daňovú povinnosť. Tým nie je naplnená požiadavka druhého kritéria z troch tzv. Engelovských kritérií, ktorých naplnenie umožňuje charakterizovať vnútroštátne konanie trestného charakteru a konštatovať aplikabilitu čl. 6 ods. 1 dohovoru (IV. ÚS 183/2021). Ústavný súd preto dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nie je aplikovateľný čl. 6 ods. 1 dohovoru. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa aj vo zvyšnej časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľa nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené prijatím ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. augusta 2024

Robert Šorl
predseda senátu